✍ **તંત્રીની કલમે—**

ભાવભીની શ્રદ્ધાંજલિ : દીર્ઘદ્રષ્ટા ગુરુકહાનને....

વ્હાલા ધર્મપિતાની ચિરવિદાયને ચાહે તો ૩૦ વર્ષ વીતી જાય કે ચાહે તો ૫૦ વર્ષ વીતી જાય...પરંતુ તેમની છત્રછાયામાં વીતાવેલા વર્ષો જાણે કે આજે પણ અનુભવાતા હોય તેમ નજરે તરવરે છે. જોકે કારતક વદ સાતમનો એ દિવસ આજે ભલે આપણે ઉપકાર-સ્મૃતિ-દિનરૂપે યાદ કરતા હોઈએ પરંતુ જેઓનું જીવન આ મહાપુરુષની કરૂણાભીની શીતળ છત્રછાયામાં વ્યતીત થયું છે તેવા સઘળાય મુમુક્ષુઓ માટે તો આ દિવસ વિરહદિનરૂપે જ ઊભરી આવે છે ને હૃદયને હચમચાવી મૂકે છે. આજે તેઓશ્રીના વિરહમાં તો એવું લાગે છે કે જેમ "આત્મ-આરાધનામાં આ માનવજીવનનો જે કાળ વર્તે છે તેટલું જ તારું સફળ આયુષ્ય છે." (—શ્રી ગુણભદ્ર આચાર્ય), તેમ વહાલા ધર્મપિતાના ચરણ-શરણમાં આ દુર્લભભવનો જે કાળ વ્યતીત થયેલો તેટલું જ આયુષ્ય સફળ છે. તેઓશ્રીના અસીમ-અપાર ઉપકારો સ્મૃતિપટ ઉપર છવાઈ જતાં તેઓશ્રીના ગુણકીર્તનની ક્યાંથી શરૂઆત કરવી તેની જ સમજ પડતી નથી.

તેઓશ્રીએ દ્રવ્યદષ્ટિપ્રધાન અધ્યાત્મની જે ગંગા વહેવડાવી છે તે તો પાંચમા આરાના અંત સુધી ભવ્યજીવોની તૃષા છીપાવનારી બની જ રહેશે પરંતુ અધ્યાત્મની પ્રરૂપણાની સાથેસાથે તેઓશ્રી વ્યવહારધર્મની પરંપરાના પ્રખર રક્ષક બની રહેલા અને મુમુક્ષુઓને પણ વ્યવહારધર્મની પરંપરા જાળવી રાખવાની પ્રેરણા કરતા ગયેલા એવા સેંકડો પ્રસંગોમાંથી આજે મુમુક્ષુસમાજની જરૂરીયાત મુજબના એકાદ—બે પ્રસંગ લખ્યા વિના રહી શકતો નથી.

ગૌહાટીમાં મુમુક્ષુ મંડળ દ્વારા પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનો જન્મજયંતી મહોત્સવ ઊજવાઈ રહ્યો હતો; દિગમ્બર જૈન સમાજના તત્કાલીન સર્વાધિક માન્ય વિદ્વાન પંડિત શ્રી ફૂલચંદજી સિદ્ધાંતશાસ્ત્રી અને મુમુક્ષુ સમાજના તત્કાલિન સર્વાધિક પ્રિય વિદ્વાન અને પ્રખર કાર્યકર શ્રી બાબુભાઈ મહેતા પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની આજ્ઞા—મંજૂરી લેવા ગયા કે સોનગઢમાં બની રહેલ પરમાગમ મંદિરમાં કળિકાળ સર્વજ્ઞ ભગવાન શ્રી કુંદકુંદ આચાર્યદેવની પ્રતિમા બિરાજમાન કરીએ. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ અત્યંત ગંભીરતાથી કહ્યું કે આચાર્યની પ્રતિમા શાસ્ત્ર-માન્ય છે (આગમ અનુસાર છે) તોપણ જો કુંદકુંદાચાર્યની પ્રતિમા સોનગઢમાં મૂકીશું તો આપણો દાખલો લઈને વર્તમાન મુનિઓની પ્રતિમા પણ સ્થાપવાનું ચાલુ થઈ જશે...માટે આપણે, શાસ્ત્ર-માન્ય હોવા છતાં, એ પરંપરા શરૂ કરવી નથી.

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની દીર્ઘદષ્ટિમાં કેટલી ગંભીરતા ભરી હતી તે આજે સમજી શકાય છે.

તેવી જ રીતે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના તત્ત્વોપાસક એક ત્યાગી-વ્રતીએ પૂજ્યશ્રીને એકાંતમાં મળીને કહ્યું કે સાહેબ! ઉદ્દિષ્ટ-ભોજન સંબંધી આપ કાંઈક ખુલાસો કરો તો સારું...એટલે કે હળવી વ્યાખ્યા કરો તો સારું! પૂજ્યશ્રી કહે કે સર્વજ્ઞદેવની ઉપસ્થિતિ નથી એટલે તમે મારે મોઢેથી બોલાવવા માંગો છો ! અર્થાત્ પાંચમા આરામાં ચોકા-આદિના ભોજન મુનિઓને હોઈ શકે એવું તમે કહેવરાવવા માંગો છો! પ્રાણ જાય તોપણ સાચા દ્રવ્યલિંગી પોતાના માટે બનેલો આહાર લ્યે નહીં!

આ વાત અમને એટલા માટે યાદ આવે છે કે જો પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ આ વાતમાં ઢીલાશ બતાવી હોત—છૂટછાટ મૂકી હોત તો પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી સારાય દિગમ્બર સમાજમાં બુહમાન પામી શકત; પરંતુ તેઓશ્રી જેમ નિશ્ચયના પ્રખર પ્રવક્તા હતા તેમ વ્યવહારધર્મની પરંપરાના પ્રખર રક્ષક હતા તેથી જ તેઓએ તત્ત્વોપદેશમાં નિર્ભિકપણે સાથોસાથ જાહેર કર્યું કે ચોથો કાળ હોય કે પાંચમો

હોય મુનિધર્મ એક જ સમાન હોય; ન તો ચોથાકાળના મુનિઓ ઉદ્દિષ્ટ-ભોજન લેતા કે ન પાંચમા આરાની શરૂઆતના મુનિઓ ઉદ્દિષ્ટ-ભોજન લેતા. એટલે કે બે હજાર વર્ષ પહેલાંના આચાર્ય કુંદકુંદ સ્વામી આદિ જેમ ઉદ્દિષ્ટ-ભોજન નહોતા લેતા તેમ વર્તમાનમાં પણ સાચા દ્રવ્યલિંગી મુનિને પોતાના માટે બનેલો આહાર—ઉદ્દિષ્ટ ભોજન—ત્યાજ્ય જ હોય; જો પોતાના માટે બનેલો આહાર લ્યે તો મુનિધર્મ ભંગ થાય છે, મુનિપણું છૂટી જાય છે; વાત્સલ્યભાવે ૭૦૦ મુનિઓનો ઉપસર્ગ દૂર કરવા જતા વિષ્ણુકુમાર મુનિરાજનું મુનિપણું જો ભ્રષ્ટ થયું હતું તો પોતાના માટે ઉદ્દિષ્ટ-આહાર ગ્રહણ કરવાથી મુનિપણું ક્યાંથી ટકી શકે !

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની ઉપસ્થિતિમાં સોનગઢમાં તેમજ યાત્રા દરમ્યાન અનેક સ્થળોએ તત્કાલિન દિગમ્બર મુનિરાજનો પરિચય થતો ત્યારે તેઓને સમુચિત માન-સન્માન આપતા; પરંતુ ચાહે તે મુનિરાજ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની તત્ત્વ-પ્રરૂપણા અનુસાર પ્રચાર કરતા હોય તોપણ ક્યારેય ન તો સ્વયં આહારદાન દેતા કે ન તો મુમુક્ષુઓ આહારદાન કરાવતા; કેમકે ઉદ્દિષ્ટ-ભોજનનું આહારદાન કરાવવામાં પણ એટલો જ દોષ છે જેટલો ઉદ્દિષ્ટ-ભોજન લેવામાં છે.

ઝાલનાના વયોવૃદ્ધ મુનિરાજ ભવ્યસાગર મુનિ તો પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીને પત્ર લખતા કે છેલ્લા ૨૦૦ વર્ષોમાં આ વાત ન હતી આવું તત્ત્વજ્ઞાન તમે ક્યાંથી લાવ્યા? વિગેરે ખૂબ પ્રશંસા વ્યક્ત કરતા. પરંતુ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ તેમના માટે ક્યારેય સાચા દ્રવ્યલિંગી હોવાનો ઈશારો પણ કર્યો ન હતો!!

જેમ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કહેતા કે સર્વજ્ઞની ઉપસ્થિતિ નથી એટલે શું અમે ઉદ્દિષ્ટ-આહારની વ્યાખ્યા હળવી કરીએ? તેમ આજે જ્યારે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની ઉપસ્થિતિ નથી ત્યારે મુમુક્ષુઓની હવે એ જવાબદારી રહે છે કે કોઈ મુનિરાજ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની તત્ત્વ-પ્રરૂપણા અનુસાર અધ્યાત્મનો પ્રચાર-પ્રસાર કરતા હોય તોપણ ઉદ્દિષ્ટ-આહાર લેતા હોય તો ન તો તેમને સાચા દ્રવ્યલિંગી મુનિરાજ માની શકાય કે ન તેમના માટે સાચા મુનિરાજ હોવાનો પ્રચાર કરી શકાય. આજકાલ ત્યાગી-વ્રતી કે શુદ્ધ ભોજનવાળા આપણા જ પ્રતિષ્ઠિત વિદ્વાન પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીને માનતા હોય તેવા વયોવૃદ્ધ મુનિરાજને સ્વયં ઉદ્દિષ્ટ-આહારનું (-મુનિરાજ માટે ચોકામાં બનેલા આહારનું) આહારદાન કરે છે ને મુમુક્ષુ-સમાજમાં પ્રચાર કરે છે કે હજુ ૧૮૫૦૦ વર્ષ સુધી મુનિધર્મ ટકાવવાનો છે અને લોકપ્રમાણ અસંખ્ય પ્રકારની મુનિક્રિયા હોવાથી ઉદ્દિષ્ટ-આહાર માટે આપણે નિષેધ ન કરાય! જોકે મિથ્યાત્વના લોકપ્રમાણ અસંખ્ય પ્રકાર છે, નહીં કે મુનિક્રિયાના !! પરંતુ પોતે ત્યાગી-વ્રતી હોવાથી ઉદ્દિષ્ટ-ભોજન સંબંધી આવો બચાવ કરે છે જે અક્ષમ્ય દોષરૂપ છે, મુનિધર્મની પરંપરાનો ઘાતક છે.

તાત્પર્ય એ કે પોતાના માટેના ચોકામાં બનેલો ઉદ્દિષ્ટ-આહાર ગ્રહણ કરનાર મુનિરાજને— ચાહે તેઓ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના અનુમોદક હોય તોપણ જો આપણા કોઈપણ મુમુક્ષુ-વિદ્વાન તેઓ સાચા દ્રવ્યલિંગી હોવાની સ્વયં માન્યતા ધરાવતા હોય, પોતાના પ્રવચનના માધ્યમથી સાચા મુનિરાજ હોવાનો પ્રચાર કરતા હોય તો તેવા વિદ્વાનને પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના મુમુક્ષુ-સમાજમાં પ્રવચન કરવાની અનુમતિ આપવી એટલે અનુમતિ આપનાર જે તે સંસ્થા અને તેના શ્રોતાઓ સ્વયં પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની અવહેલના કરનાર છે તે આપણે ન ભૂલવું જોઈએ.

વર્ષો પહેલાં શાહુ શાંતિપ્રસાદજી, પં. શ્રી બાબુલાલજી પાટૌદી તેમજ અન્ય અનેક મૂર્ધન્ય પંડિતો અને શ્રીમંતોની મિટિંગમાં હું હાજર હતો, ડૉ. હુકમીચંદજી ભારિલ્લ પણ હતા ને તેમને કહેવામાં આવ્યું કે તમે વર્તમાન મુનિરાજને વંદન કેમ નથી કરતા? કરવા જોઈએ. પંડિતજીએ કહ્યું

કે મને ૨૮ મૂળગુણધારી એકાદ મુનિરાજ બતાવો, હું તેમને સાષ્ટાંગ પ્રણામ કરીશ! સાચા દ્રવ્યલિંગી મુનિરાજ તો બતાવો? ત્યારે પ્રત્યુત્તરમાં કહેવામાં આવ્યું કે ૨૮ મૂળગુણ તો શું એક મૂળગુણવાળા મુનિરાજ પણ મુશ્કેલ છે! પંડિતજી કહે કે તો પછી મને શા માટે કહો છો કે વંદન કરવા જોઈએ! અને મિટિંગમાં તે વિષય સમાપ્ત કરવામાં આવ્યો. મુમુક્ષુઓએ પણ આવી નિડરતાથી ખોટી પ્રરૂપણાનો નિષેધ કરવો જોઈએ.

આજકાલ ત્યાગી-વ્રતી અને વૈરાગી વક્તાઓથી યુવાન મુમુક્ષુઓ વધુ પ્રભાવિત છે, આ યુવાનોએ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના ન તો સાક્ષાત્ દર્શન કર્યા છે કે ન તો પોતાની મેળે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના તત્ત્વજ્ઞાનનો અભ્યાસ કર્યો છે એટલે તેઓ ત્યાગ-વ્રત આદિથી પ્રભાવિત થઈ જાય છે. તેથી તે વિદ્વાન કહે કે પેલા વયોવૃદ્ધ મુનિરાજ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની તત્ત્વ-પ્રરૂપણા અનુસાર પ્રવચન આદિ કરે છે તે ભલે દાંત ખોતરણીથી દાંત ખોતરતા રહે છે, મોરપીંછીથી મચ્છર આદિને શરીર ઉપરથી ઉડાડે છે, પાટલાને ઓસીકું બનાવી સૂવે છે, ચોકામાં બનેલો ઉદ્દિષ્ટ-આહાર લ્યે છે ઈત્યાદિ મુનિધર્મના ભંગરૂપ અનેક દોષ કરે છે તોપણ તેઓ શુદ્ધ તત્ત્વજ્ઞાનના સમર્થક છે માટે છઠ્ઠા-સાતમા ગુણસ્થાનવર્તી ભાવલિંગી સંત છે; જો અત્યારે આચાર્ય કુંદકુંદસ્વામી અહીં હોત તો તેઓ પણ આવા—ઉદ્દિષ્ટ આહાર લેનાર, અનેક પ્રકારે મુનિધર્મનો ભંગ કરનારા—મુનિરાજ હોત! વિગેરે સાંભળીને યુવાન શ્રોતાવર્ગ પણ તેમને સાચા મુનિરાજ માનવા પ્રેરાય છે. આગળ જતાં "તત્ત્વ-પ્રરૂપણા યથાર્થ છે માટે મુનિક્રિયામાં ભલે જે કાંઈ દોષ હોય તોપણ તેઓ સાચા મુનિરાજ છે"—એવું મુમુક્ષુ-સમાજમાં ઘૂસી જશે. આવું થતું અટકાવવું તે સાચા મુમુક્ષુની ફરજ છે અને કોઈપણ સંસ્થા—ચાહે તે દેવલાલી હોય, જયપુર હોય કે મંગલાયતન સંસ્થા કેમ ન હોય—જો તે આવી ખોટી પ્રરૂપણાને અનુમોદન આપે—તેવા વિદ્વાનને નિમંત્રણ આપે તો મુમુક્ષુ સમાજે તે સંસ્થાનો વિરોધ કરતા અચકાવું ન જોઈએ.

હજુ તો પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના સાક્ષાત્ સાન્નિધ્યમાં આવ્યા હોય તેવા સેંકડો મુમુક્ષુ હયાત છે છતાં આવી ખોટી પ્રરૂપણા જો મુમુક્ષુ-સમાજમાં પગ-પેસારો કરવા લાગશે તો આગળ જતાં મુમુક્ષુસમાજની શી સ્થિતિ હશે? તે વિચારવા જેવું છે. તા. ૨૮-૧૧-૮૦ના રોજ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ આપણી વચ્ચેથી ચિર-વિદાય લીધી એટલે કે હજુ ૩૦ વર્ષ વીત્યા છે ત્યાં જો આપણે જાગ્રત નહીં રહીએ તો આગળ જતાં આપણાં જ વંશજો—પરિવારના સભ્યોની કેવી અવદશા થશે? આજે તો એવી પરિસ્થિતિ છે કે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના સમાધિના વાર્ષિક દિને શિબિર રાખવામાં આવી હોય, ઉપકાર-સ્મૃતિ-દિન તરીકે મોટું આયોજન કરવામાં આવ્યું હોય તેવા કાર્યક્રમમાં આમંત્રિત ત્યાગી-વ્રતી વિદ્વાન પંડિત દ્વારા પોતાના પ્રવચનમાં પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના ગુણકીર્તન કરવાનું તો દૂર રહ્યું, મુમુક્ષુસમાજની શિબિરમાં પોતાના પ્રવચનોમાં એકાદવાર પણ વાર્ષિક સમાધિદિન નિમિત્તે પણ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના નામનો ઉલ્લેખ પણ ન કરે છતાં આપણા કેટલાક પંડિતો પોતાના પ્રવચનોમાં તત્ત્વના કોટેશન વારંવાર તે ત્યાગી-વ્રતી પંડિતના આપે, નહીં કે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના !! કેમકે તેઓ સ્વયં પણ તેમનાથી વિશેષ પ્રભાવિત હોય છે. શું આ છે મુમુક્ષુ-સમાજની પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી પ્રત્યેની ભક્તિ? પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી પ્રવચન વખતે નીચે બેઠેલા શ્રોતાઓને શાસ્ત્ર સાથે રાખવું તે જ સાચો શાસ્ત્ર વિનય હોવાનું કહેતા; ત્યાગી-વ્રતી વિદ્વાન પોતે પૂજ્યશ્રીથી પણ કાંઈક વિશેષ દેખાડવા પોતાના પ્રવચન વખતે કોઈપણ શ્રોતાને શાસ્ત્ર સાથે રાખવાનો તીવ્ર નિષેધ કરે; ભૂલથીયે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીને બહુમાનથી પ્રવચનમાં યાદ પણ કરે નહીં છતાં આપણા જ વિદ્વાનો તથા શ્રોતાઓ તત્ત્વજ્ઞાનની નવી વાત સાંભળવાના લોભમાં તેમના પ્રભાવમાં આવી જાય તો....તો...!!!

આજના ભૌતિક-સુખ-સમૃદ્ધિના યુગમાં પણ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની તત્ત્વજ્ઞાનની પ્રરૂપણાના પ્રતાપે લાખો જીવો ભૌતિકસુખની ઉપેક્ષાવૃત્તિપૂર્વક આત્મહિતનો ઉદ્યમ કરે છે અને નવા નવા યુવાનો પણ આ માર્ગે ઉત્સાહથી આગળ વધવા પ્રયત્ન કરે છે. છતાં અનાદિના સંસ્કારવશ અશુભ કરતાં શુભ લાભદાયી હોવાની છૂપી માન્યતા છૂટવી દુષ્કર હોવાથી, દૃષ્ટિના વિષયની ઊંચી વાત કરનાર વિદ્વાન અગર ત્યાગ-વ્રત-(સોલાનું) શુદ્ધ ભોજન આદિ કરતા જોવે તો એને એમ થઈ જાય છે કે આ કાંઈક વિશેષ કરે છે; તેમને એ નથી સ્મૃતિમાં રહેતું કે સમ્યગ્દર્શન વિનાના જે કાંઈ વ્રત-તપ-ત્યાગ આદિ કરવામાં આવે છે તે ઘોડાની લાદ સમાન માત્ર દેખાવમાં સારા હોવા છતાં તે સઘળુંય સંસારનું બીજ છે; તે સઘળુંય સંસારનું કારણ છે; તે સઘળુંય ભોગીઓના ભોગનું મૂળ છે અને સમ્યગ્દર્શન પ્રાપ્ત કર્યા પછી છટ્ઠે ગુણસ્થાને ભૂમિકા અનુસાર તે વ્યવહાર-ચારિત્ર ''હોતું થકું'' દુષ્ટ છે, અનિષ્ટ છે અને ઘાતક છે માટે ભાવલિંગી સંતને તે ત્યાજ્ય છે!! પરંતુ સમ્યગ્દર્શન પહેલાં તો તેને ''હોતું થકું'' પણ કહેવા યોગ્ય નથી અને હોય તોપણ તે ભવનું બીજ છે તેના માટે આચાર્યના નીચે જણાવેલ અવતરણો ગંભીરતાથી સમજવા જેવા છે :

❊ આચાર્ય કુંદકુંદસ્વામી રયણસારની ગાથા ૧૨૭મા કહે છે કે—

પંચ મહાવ્રતનું પાલન કરવું, ગુપ્તિ સમિતિઓનું પાલન કરવું, બ્રહ્મચર્ય પાળવું, પરિષહો જીતવા, ચારિત્રનું પાલન કરવું, તપશ્ચરણ કરવું, છ આવશ્યકોનું પાલન કરવું, ધ્યાન કરવું, શાસ્ત્રનો અભ્યાસ કરવો—**આદિ બધું સમ્યગ્દર્શન વિના ભવનું બીજ સમજો.**

❊ પં. શ્રી રાજમલજી કળશટીકામાં કહે છે કે—

જેટલું શુભ-અશુભ ક્રિયારૂપ આચરણ અથવા બાહ્યરૂપ વક્તવ્ય અથવા સૂક્ષ્મ અંતરંગરૂપ ચિંતવન, અભિલાષ, સ્મરણ ઇત્યાદિ છે તે સમસ્ત અશુદ્ધત્વરૂપ પરિણમન છે, શુદ્ધ પરિણમન નથી; તેથી બંધનું કારણ છે; મોક્ષનું કારણ નથી. તેથી જેમ કામળાનો (-ચિત્રામ) સિંહ કહેવાનો સિંહ છે તેમ **આચરણરૂપ (ક્રિયારૂપ) ચારિત્ર કહેવાનું ચારિત્ર છે, પરંતુ ચારિત્ર નથી, નિઃસંદેહપણે એમ જાણો.** (કળશ-૧૦૭)

અહીં કોઈ જાણશે કે શુભ-અશુભ ક્રિયારૂપ જે આચરણરૂપ ચારિત્ર છે તે કરવાયોગ્ય નથી તેમ વર્જવાયોગ્ય પણ નથી. ઉત્તર આમ છે કે—વર્જવાયોગ્ય છે, કારણ કે વ્યવહારચારિત્ર હોતું થકું દુષ્ટ છે, અનિષ્ટ છે, ઘાતક છે; તેથી **વિષય–કષાયની માફક ક્રિયારૂપ ચારિત્ર નિષિદ્ધ છે** એમ કહે છે—શુભ-અશુભરૂપ કરતૂત (કૃત્ય) નિષેધ્ય અર્થાત્ ત્યજનીય છે. (કળશ-૧૦૮)

સર્વજ્ઞ વીતરાગ, જેટલી શુભરૂપ વ્રત-સંયમ-તપ-શીલ-ઉપવાસ ઇત્યાદિ ક્રિયા, વિષય-કષાય-અસંયમ ઇત્યાદિ ક્રિયા તેને **એકસરખી દૃષ્ટિથી** બંધનું કારણ કહે છે. (કળશ-૧૦૩)

❊ પં. શ્રી રાજમલજી પંચાધ્યાયીમાં કહે છે કે–

બુદ્ધિની મંદતાથી આવી આશંકા ન કરવી કે—શુભોપયોગ એકદેશથી પણ નિર્જરાનું કારણ થાય છે. કારણ કે **શુભોપયોગ, અશુભને લાવનાર હોવાથી** તે નિર્જરાદિકનો હેતુ થઈ શકતો નથી તથા ન તો તે શુભ પણ કહી શકાય છે. (ભાગ-૨, ગાથા-૭૬૨)

જેમ દુષ્કાર્યના ઉત્પાદક હેતુને દુષ્ટ કહે છે તે જ પ્રમાણે **અનિષ્ટ ફળદાયી હોવાથી વ્રતક્રિયા ઇષ્ટાર્થરૂપ નથી, પરંતુ અનિષ્ટાર્થ જ છે.** (ભાગ-૨, ગાથા-૫૬૮)

❊ મુનિરાજ શ્રી પદ્મપ્રભમલધારિદેવ નિયમસારની ટીકા કરતાં કહે છે કે—

સઘળુંય સુકૃત (શુભકર્મ) ભોગીઓના ભોગનું મૂળ છે; પરમતત્ત્વના અભ્યાસમાં નિષ્ણાત ચિત્તવાળા મુનીશ્વર ભવથી વિમુક્ત થવા અર્થે તે સઘળાય શુભકર્મને છોડો અને સારતત્ત્વરૂપ એવા ઉભય સમયસારને ભજો એમાં શો દોષ છે? (શ્લોક-૫૯)

❊ આચાર્ય શ્રી અમિતગતિ યોગસાર-પ્રાભૃતમાં કહે છે કે—

જેઓ અજીવતત્ત્વને કે જે જીવતત્ત્વથી વિધિ દ્વારા વિભક્ત છે તેને યથાર્થરૂપે જાણતા નથી તેઓ ચારિત્રવાન હોવા છતાં—ચારિત્રનું અનુષ્ઠાન કરવા છતાં—પણ તે વિવિક્ત—શુદ્ધ અને નિર્મળ—આત્માને પ્રાપ્ત થતા નથી કે જે દોષોથી રહિત છે. (..અજીવ અધિકાર, ગાથા-૫૦)

❊ સમ્યક્ત્વરહિત વ્યવહાર ધર્માચરણ ઘોડેકી લીંદ (લાદ) સમાન ઉપરસે ભલા ચિકનાઈ દિખાઈ દેને પર ભી વહ દુર્ગંધયુક્ત હોતા હૈ તથા અંદરસે વહ ભલા ચિકના કાંતિયુક્ત નહીં હોતા **અતઃ ઉસે ભગવતી આરાધનામેં સંસારકા કારણ કહા હૈ.**

તાત્પર્ય એ કે આ દુર્લભ માનવભવમાં મેરુ જેટલા પુણ્યના યોગ વડે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી દ્વારા પ્રરૂપિત દ્રવ્યદૃષ્ટિપ્રધાન અધ્યાત્મનો માર્ગ પામીને, દરિયો આખો તરી જઈને બહાર આવીને ખાબોચિયામાં (ગાયના ખૂરમાં) ડૂબી જવા જેવી દશા ન થાય તે માટે કોઈના પ્રભાવમાં આવ્યા વિના જાગૃત રહેવાની જરૂર છે.

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી દ્વારા પ્રરૂપિત, સર્વજ્ઞદેવના તત્ત્વજ્ઞાન અનુસાર જે કોઈ મુનિરાજ તત્ત્વનો પ્રચાર કરતા હોય તેનો વ્યક્તિગત આપણને કોઈ વિરોધ ન હોઈ શકે, પરંતુ જો તેઓ પોતાને સાચા દિગમ્બર મુનિરાજ માનતા હોય, મનાવતા હોય તો તે માન્યતાનો આપણને નિષેધ હોવો જોઈએ અને જો કોઈ પ્રતિષ્ઠિત વિદ્વાન પણ તેમને સાચા મુનિરાજ માનતા હોય ને પ્રવચનના માધ્યમથી પોતાની માન્યતાનો પ્રચાર કરતા હોય તો તે વિદ્વાનને મુમુક્ષુની સભામાં વક્તારૂપે આમંત્રિત કરવાનો આપણને નિષેધ વર્તવો જોઈએ. તેમજ જે વિદ્વાન મુમુક્ષુ-સમાજની ધર્મસભામાં—પ્રવચન ચર્ચા આદિમાં—જો પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી માટે ક્યારેય બહુમાન વ્યક્ત ન કરતા હોય તો તેમને પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની સંસ્થામાં પ્રવચનકર્તારૂપે આમંત્રિત કરવાનો આપણને નિષેધ વર્તવો જોઈએ. જો કોઈ સંસ્થા પોતાના પ્રચાર આદિ અર્થે ઉપરોક્ત બાબતને ગૌણ કરશે તો આગામી કાળની પેઢીને વ્યવહારધર્મમાર્ગથી ગૂમરાહ કરાવનાર બની રહેશે.

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ અસીમ કરૂણા વર્ષાવીને અધ્યાત્મના અનેક ગ્રંથોનો તેમજ ચરણાનુયોગના વ્યવહારગ્રંથોનો જે મર્મ આપણને સમજાવ્યો છે તેને આપણે બરાબર સમજીને તે માર્ગે આગળ વધીએ અને તે માર્ગથી ચ્યૂત થતા જીવોને આ માર્ગે ચઢાવીએ તે જ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી પ્રતિ સાચી શ્રદ્ધાંજલિ ગણાશે એવી ભાવના સહ—

—કાંતિભાઈ મોટાણી ?
તંત્રી

ભાઈશ્રી કાંતિભાઈ,

શ્રદ્ધાંજલિ લેખમાં તમોને યોગ્ય લાગે તે બધો સુધારો કરી મને તુરત ફોનમાં સુધારો જણાવશો, જેથી તે મુજબ ફેરફાર કરીને સીડી મોકલી આપું જેથી પ્રૂફ જોવી ન પડે.

ડૉ. ભારિલ્લજીનો પાટૌદીવાળો પ્રસંગ લખવાનું કારણ તેમના માટેની મુનિ વિશેની ભ્રમજનક વાતનું ખંડન થાય.